

9.12.2014

Dnro 5360/4/13

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteri Iisa Suhonen

VANGILTA EI VOI EDELLYTTÄÄ VIRTSANÄYTETTÄ ILMAN LAKIIN PERUSTUVAA OIKEUTTA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 2.12.2013 päivätyssä kirjeessään vankilan valvontahenkilökunnan menettelyä. Kantelijan mukaan häneltä vaadittiin virtsanäytettä perhetapaamista varten, vaikka hän ei ollut hakenut perhetapaamista. Kieltäytyttyään näytteen antamisesta rikosseuraamusesimies ilmoitti kantelijan kertoman mukaan sellipuhelimella, että tämän korvaushoito on keskeytetty. Kantelija jäi siihen käsitykseen, että korvaushoito lopetettiin rikosseuraamusesimiehen päätöksellä.

- - -

3 RATKAISU

3.1 Virtsanäytteen vaatiminen

3.1.1 Oikeusohjeet ja määräykset

Perustuslain 7 § turvaa jokaiselle oikeuden henkilökohtaiseen koskemattomuuteen siten, ettei siihen saa puuttua ilman laissa säädettyä perustetta. Lisäksi perustuslain 7 §:n 3 momentti edellyttää, että vapautensa menettäneen oikeudet turvataan lailla. Tutkintavankeuslain ja vankeuslain säätämisen keskeinen tavoite oli perustuslain edellyttämin tavoin säätää vankien oikeuksista ja velvollisuuksista lailla, varsinkin tilanteissa, joissa vangin perusoikeuksiin puututaan. Virtsanäytteen, samoin kuin puhalluskokeen ja sylkinäytteen vaatimisen on vakiintuneesti katsottu olevan henkilönkatsastusta ja kohdistuvan siten perustuslain 7 §:ssä turvattuun henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Näin ollen oikeudesta niiden vaatimiseen tulee säätää laissa.

Vankeuslain 16 luvun 7 §:ssä säädetään päihitteettömyyden valvonnasta. Tästä lainkohdasta käy ilmi, milloin vangilta voidaan edellyttää virtsanäytettä. Lainkohta kuuluu seuraavasti.

Jos on syytä epäillä, että vanki on alkoholin, muun päihdyttävän aineen tai rikoslain 44 luvun 16 §:ssä tarkoitetun dopingaineen vaikutuksen alainen, vanki voidaan velvoittaa antamaan virtsa- tai sylkinäyte taikka suorittamaan puhalluskoe.

Jos päihtymystila on ulkonaisista merkeistä päätellen ilmeinen, näytettä ei edellytetä, ellei vanki sitä vaadi.

Valvomattoman tapaamisen, sopimusosastolle sijoittamisen, poistumisluvan, opintoluvan ja siviilityöluvan, ulkopuolista valvottua toimintaa koskevan luvan sekä avolaitokseen sijoittamisen tai ulkopuoliseen laitoksen sijoituksen ehdoksi voidaan asettaa, että vanki pyydettyäessä antaa virtsa- tai sylkinäytteen taikka suorittaa puhalluskokeen.

Vangilta, joka ilman pätevää syytä kieltäytyy virtsa- tai sylkinäytteen antamisesta tai puhalluskokeen suorittamisesta, voidaan määrätä otettavaksi verinäyte.

Vankeuslain 16 luvun 10 §:n mukaan vangin päihteettömyyden valvonnasta päättää valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies, tai jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

Vangin päihteettömyyden valvonnasta, päihtymystilan toteamisesta ja päihdevalvonnan testeistä on annettu Rikosseuraamuslaitoksen määräys (3/004/2010).

Vankien terveydenhuollon järjestämisestä annetussa Rikosseuraamuslaitoksen määräyksessä (2/004/2013) todetaan päihdehuollosta mm., että opioidikorvaushoidon antamisen edellytyksenä on hoitosopimus. Siinä vankipotilas sitoutuu mm. seuraaviin asioihin:

Hoidon aikana terveydenhuoltohenkilökunta seuraa potilaan tilaa virtsa- ja/tai verinäytteitä ottamalla. Näytteiden ottamisessa voidaan tehdä yhteistyötä valvontahenkilöstön kanssa.

Potilaan velvollisuus on toteuttaa hoito asianmukaisella tavalla.

Potilas antaa lääkkeen antajalle luvan suun ja suonien, kokovartalon pistoskohtien, kehon ja vaatetuksen tarkastukseen ja vilppiepäilyssä tiedon antamiseen valvontahenkilöstölle. – –

Potilas antaa luvan hoidon toteutumisen kannalta tarpeellisten tietojen luovuttamiseen vankilan turvallisuudesta – – vastaavalle virkamiehelle, valvontahenkilökunnalle, vankilan johtajalle, rikosseuraamusesimiehelle sekä päihdetyöstä vastaavalle ohjaajalle (tämä hoitosopimus). – –

Huumeiden ja päihteiden oheiskäyttö tai lääkityksen vilpillinen käyttö, esim. luovuttaminen toiselle vangille, johtavat aina arvioon hoidon lopettamisesta.

3.1.2

Vankilan selvitys

Vankilan rikosseuraamusesimies toteaa selvityksessään saaneensa luotettavan tuntuisen epäilyn aiheen kantelijan korvaushoidon käyttöön liittyvistä väärinkäytöksistä. Hänellä oli syytä epäillä, että kantelija mahdollisesti oksentaa nauttimansa aineen myytäväksi edelleen. Rikosseuraamusesimiehen tarkoitus oli selvittää, näkyykö metadoni lainkaan vangin virtsassa. Selvityksessä todetaan, että testin voi pyytää yhtä lailla valvonnan virkamies kuin terveydenhoitaja kun kyseessä on korvaushoitopotilas, joka on sitoutunut antamaan virtsatestin pyydettyäessä, kuten kantelijan tapauksessa.

Rikosseuraamusesimies toteaa selvityksessään kertoneensa vangille vain toisen testin pyytämisen syyn. Rikosseuraamusesimies oli aiemmin luvannut vangille valvotut lapsitapaamiset ja niiden yhtenä ehtona suostumisen virtsatestien antamiseen pyydettyäessä. Rikosseuraamusesimies ilmoitti vankilan poliklinikalle kantelijan kieltäytyneen virtsatestistä, jolloin sieltä kerrottiin hänen kieltäytyneen testistä kerran poliklinikallakin hieman aikaisemmin ja että poliklinikka joutuu harkitsemaan korvaushoidon katkaisemista. Rikosseuraamusesimies

oli tämän jälkeen kantelijan yhteydessä sellipuhelimella ja totesi tälle, että ”etkö tosiaan anna näytettä vaikka se voi johtaa poliklinikan toimesta korvaushoitosi lopettamiseen”. Kantelija vastasi tähän, että hänelle oli aivan sama, mitä korvaushoidon kanssa tehdään.

Selvityksen mukana on toimitettu rikosseuraamusesimiehen 26.11.2013 laatima ilmoitus. Sen tapahtumaselostukseen on merkitty kantelijan kieltäytyneen virtsatestistä, joka olisi otettu korvaushoidon asianmukaisen käytön varmistamiseksi. Selosteessa on todettu, että kantelija ei ollut päihtyneen oloinen.

Vankilan johtaja toteaa lausunnossaan, että vankila voi tehdä päihdetestausta vangille sopimuksen tai tiettyihin lupiin liitettyjen ehtojen perusteella. Testaamisen yhteydessä vangille on kerrottava testin syy. Vangit, jotka saavat korvaushoitoa, allekirjoittavat valvontasopimuksen, jonka perusteella päihdetestejä voidaan tehdä. Testit tehdään pääsääntöisesti terveydenhuoltohenkilökunnan toimesta, mutta ei ole estettä sille, että valvontahenkilökunta ottaa esim. virtsanäytteen ja toimittaa sen poliklinikalle testattavaksi. Näissäkin tapauksissa testaajan tulee kertoa vangille testin syy. Testejä voidaan tehdä myös lupaehtojen perusteella. Päihdetesti voidaan asettaa lupaehdoksi mm. poistumislupiin ja valvomattomiin tapaamisiin eli ns. perhetapaamisiin. Lainsäädännössä ei ole mainittu lapsitapaamista. Kysymyksessä on vankilan johtajan mukaan valvotun tapaamisen muoto, jossa tapaamisesta on lapsen edun vuoksi tehty lapsen kannalta luonnollisempi tapaaminen. Lapsitapaaminen ei ole valvoton tapaaminen, eikä sen ehdoksi voida vankilan johtajan mukaan asettaa päihdetestiä.

Vankilan johtaja toteaa nyt puheena olevan tapauksen johdosta, että rikosseuraamusesimies on kirjannut vankitietojärjestelmään ilmoituksen, jonka mukaan vanki on kieltäytynyt korvaushoidon testaamiseen liittyvästä päihdetestistä. Vankilan johtajan mukaan kirjaus on perusteen osalta vääräsisältöinen. Hän ei myöskään pidä hyväksyttävänä, että testin pääsyytä ei ole ilmoitettu vangille. Vankilan johtajan mukaan on ymmärrettävää, että kantelijalle on jäänyt mielikuvat siitä, että rikosseuraamusesimies on aiheuttanut hänen korvaushoitosensa katkeamisen, vaikka valvontahenkilökunta ei pääätä lääkityksestä. Vankilan johtajalla ei ole tietoa, onko ilmoituksella ollut todellista merkitystä hoidon keskeytymiseen tai loppumiseen. Ilmoitus ei ole kuitenkaan vankilan puolelta aiheuttanut kantelijalle seuraamuksia tai toimenpiteitä.

3.1.3

Kannanotto

Viitataan edellä selostettuun hoitosopimuksen sisältöön. Sen mukaan kantelija on antanut luvan siihen, että mm. rikosseuraamusesimiehelle saadaan antaa korvaushoidon toteutumisen kannalta tarpeellista tietoa. Lisäksi hän on antanut suostumuksen siihen, että hoidon seurannassa käytettävien näytteiden ottamisessa voidaan tehdä yhteistyötä valvontahenkilöstön kanssa ja että vilppiäilyssä valvontahenkilöstölle saadaan antaa tietoa. Tällä perusteella valvontahenkilökunnalla on saanut olla tietoa kantelijan korvaushoidosta ja sen toteutumisesta. Lisäksi valvontahenkilökunnalla on ollut korvaushoitosopimuksen perusteella oikeus vaatia kantelijaa antamaan virtsanäyte.

Selvityksen mukaan rikosseuraamusesimiehellä on ollut kaksi perustetta edellyttää kantelijalta virtsanäytettä – ns. lapsitapaaminen ja korvaushoitolääkkeen asianmukaisen käytön selvittäminen. Viitataan edellä selostettuun vankilan johtajan lausuntoon, jossa todetaan lapsitapaamisten olevan aina valvottuja tapaamisia. Tapaamisten osalta vankeuslaki sallii päihteettömyyden valvonnan ainoastaan silloin kun tapaaminen on valvoton. Koska virtsanäytettä ei saa vaatia muissa kuin laissa nimenomaisesti mainituissa tilanteissa, rikosseuraamusesimiehellä ei ole ollut lakiin perustuvaa oikeutta asettaa vangin ja hänen vierailijansa tapaamisen ehdoksi virtsanäytteen antamista valvotulle tapaamiselle. Pidän hänen menettelyään tältä osin epäasianmukaisena.

Tässä yhteydessä kuitenkin totean, että parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä olevassa vankeuslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 45/2014 vp) ehdotetaan erityistä säännöstä lapsen tapaamista käsitteleväksi uudeksi vankeuslain 13 luvun 5 §:ksi. Siihen liittyen päihdevalvontaa koskevaa vankeuslain 16 luvun 7 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että suoraan lain perusteella esimerkiksi lapsen tapaamisen ehtona voisi olla sylki- tai virtsanäytteen antaminen tai puhalluskokeen suorittaminen pyydettäessä.

Käsiteltävänä olevassa tapauksessa vankilanjohtajan lausunnossa on selvästi tuotu esille, että hän ei ole pitänyt hyväksyttävänä rikosseuraamusesimiehen menettelyä ja että perusteiltaan väärän ilmoituksen kirjaaminen vankitietojärjestelmään saattaa vaarantaa vangin hoitoa, oikeuksia ja järjestelmän luotettavuutta. Vankilanjohtaja on kertonut asian tulleen vankilan johdon tietoon tämän kantelun yhteydessä, mutta koska asia on vireillä kanteluna, ei vankila ole sisäisesti käsitellyt sitä. Tältä osin totean seuraavaa.

Kanteluprosessi ei ole este sille, että virheellisiin tai lainvastaisiin menettelytapoihin puututaan välittömästi niiden tultua työnantajan tietoon. Kanteluiden käsittely voi kestää kauan ja pidän epäasianmukaisena, jos työnantajan tiedossa oleviin edellä kaltaisen tapaisiin menettelytapoihin tai virheellisiin käsityksiin lain sisällöstä puututaan tai niitä käsitellään sisäisesti vasta sen jälkeen kun asiassa on saatu ratkaisu. Saatan tämän käsitykseni vankilan johtajan tietoon.

3.2

Rekisterimerkintä

3.2.1

Oikeusohjeet

Vankitietojärjestelmä sisältää henkilötietoja, joiden käsittelemiseen sovelletaan lakia henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa (422/2002) ja henkilötietolakia (523/1999).

Henkilötietolain 2 luvussa säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista yleisistä periaatteista. Luvun 9 §:ssä todetaan tietojen laatua koskevana periaatteena mm. virheettömyysvaatimus. Rekisterinpitäjän on huolehdittava siitä, ettei virheellisiä, epätäydellisiä tai vanhentuneita henkilötietoja käsitellä. Tiedon korjaamisesta säännellään 6 luvun 29 §:ssä. Sen mukaan rekisterinpitäjän on oma-aloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta oikaistava, poistettava tai täydennettävä rekisterissä oleva, käsittelyn tarkoituksen kannalta virheellinen, tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut henkilötieto ilman aiheetonta viivytystä.

Henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 5 luvun 26 §:ssä säännellään lisäksi virheelliseksi todetun tiedon säilyttämisestä. Sen estämättä, mitä henkilötietolaissa säädetään rekisterissä olevan virheellisen tiedon korjaamisesta, virheelliseksi todettu tieto saadaan säilyttää korjatun tiedon yhteydessä, jos se on tarpeen rekisteröidyn, muun asianosaisen tai – – henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi. Tällaista tietoa saadaan käyttää vain mainittujen oikeuksien turvaamiseksi.

3.2.2

Kannanotto

Kantelijalla on ollut oikeus kieltäytyä virtsanäytteen antamisesta, koska se ei ole perustunut voimassa olevaan lakiin. Sen sijaan hänellä olisi ollut velvollisuus antaa näyte, jos sitä olisi edellytetty korvaushoidon asianmukaisuuden selvittämiseksi, mikä olisi perustunut kantelijan hoitosopimuksessa antamaan sitoumukseen. Tätä perustetta hänelle ei kuitenkaan selvityksen mukaan kerrottu. Tästä huolimatta rikosseuraamusesimies on kirjannut vankitietojärjestelmään kantelijan kieltäytyneen virtsanäytteestä, ”joka olisi otettu korvaushoidon asianmukaisen

käytön varmistamiseksi”. Rikosseuraamusesimies ei ole selvityksessään kertonut syytä menettelyynsä.

Edellä olevan perusteella katson, että rikosseuraamusesimies on tehnyt virheellisen merkinnän vankitietojärjestelmään, koska kantelija ei ole kieltäytynyt virtsanäytteestä ilmoitukseen merkityllä perusteella.

Vankilan johtaja on lausunnossaan todennut, että vankila poistaa rikosseuraamusesimiehen virheellisen ilmoituksen järjestelmästä. Lausunnon liitteenä on ollut vahvistus poistosta.

Katson, että asiassa on menetelty henkilötietolain mukaisesti kun virheellinen tieto on poistettu. Asia ei enää vaadi laillisuusvalvojan toimenpiteitä tältä osin.

3.3

Korvaushoidon lopettaminen

3.3.1

Oikeusohjeet

Vankeuslain 10 luvun 1 §:n mukaan Rikosseuraamuslaitoksen on järjestettävä tai muutoin turvattava vangin lääketieteellisten tarpeiden mukainen terveyden- ja sairaanhoito sekä lääkinnällinen kuntoutus. Terveyden- ja sairaanhoidon järjestämisessä noudatetaan, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa, terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa, mielenterveyslaissa, tartuntatautilaissa ja työterveyshuoltolaissa säädetään.

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 5 §:n mukaan potilaalle on annettava selvitys hänen hoitoonsa liittyvistä seikoista, joilla on merkitystä päätettäessä hänen hoitamisestaan.

Potilaslain 6 §:n mukaan potilasta on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan. Tämä merkitsee sitä, että hoitoon tulee olla potilaan suostumus ja hänellä on oikeus kieltäytyä tietystä hoidosta tai hoitotoimenpiteestä, jolloin häntä on mahdollisuuksien mukaan hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan muulla lääketieteellisesti hyväksyttävällä tavalla. Potilas ei kuitenkaan voi yksin päättää esimerkiksi hänelle annettavasta hoidosta, vaan viime kädessä tutkimuksista ja hoidosta päättää terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 22 §:n perusteella lääkäri. Vankilassa vangin lääkityksestä päättää vankeuslain 10 §:n mukaan Rikosseuraamuslaitoksen lääkäri. Lääketieteellisen hoidon tarpeen arvioi siten viime kädessä lääkäri yksilökohtaisesti kussakin tilanteessa.

3.3.2

Tapahtumatiedot pääpiirteittäin

Kantelijaa koskevista potilasasiakirjamerkinnöistä ilmenee, että hän allekirjoitti hoitosopimuksen 24.1.2013 ja että hänellä todettiin 11.2.2013 toisessa vankilassa päihteiden oheiskäyttöä korvaushoidon aikana. Tuolloin korvaushoidossa käytetyn lääkkeen annosta laskettiin hetkellisesti, jonka jälkeen hoito jatkui normaalisti. Syksyllä potilaalta pyydettiin metadonin verikoepitoisuutta, josta hän kieltäytyi. Myöhemmin hänen suostuttuaan tähän havaittiin, että metadonin veripitoisuus oli huomattavan matala. Todennäköisenä syynä tähän pidettiin sitä, että potilas ei ollut nauttinut metadonia täysimääräisenä. Tämän jälkeen pyydetyistä huumeeseuloista potilas toistuvasti kieltäytyi eikä myöskään käynyt hakemassa metadonia poliklinikalta.

Poikkeuksellisen matalan metadoniarvon vuoksi vankilan terveydenhuollosta suositettiin valvontaa ottamaan seuloja, mitä yritettiin 26.11.2013. Vankilan lääkäri päätti seuraavana päivänä, että metadonia ei anneta, jos potilas ei suostu antamaan valvonnalle seulaa. Merkintöjen mukaan potilas suostui samana päivänä antamaan näytteen, joka oli puhdas.

Lääkäri on kirjannut, että näyte oli voinut ennättää puhdistua oheiskäytöstä. Metadoni laitettiin tauolle ja jäätiin odottamaan potilaan yhteydenottoa mahdollisista vieroitusoireista. Potilas ei ilmoittanut vieroitusoireista eikä myöskään pyytänyt korvaushoitolääkettä. Lääkäri päätti lopettaa korvaushoidon 4.12.2013.

3.3.3

Selvitys

Rikosseuraamuslaitoksen terveydenhuoltoyksikön johtava ylilääkäri viittaa lausunnossaan vankilan lääkärin selvitykseen ja toteaa, että sairauskertomusmerkinnöistä saa kuvan, että korvaushoito on lopetettu väärinkäyttöepäilysten ja yhteistyöongelmien vuoksi. Asiasta on neuvoteltu useaan otteeseen potilaan kanssa.

Vankilassa tapahtuma-aikana kantelijan hoitavana lääkärinä toiminut lääkäri toteaa selvityksessään, että hän on hoitavana lääkärinä tehnyt päätöksen potilaan metadonihoidon lopettamisesta. Korvaushoito lopetettiin hoitosopimuksen rikkomusten (huumetestistä kieltäytymiset) ja väärinkäytön (aineen välittäminen toisaalle) epäilyn johdosta. Selvityksen mukaan potilas oli toistuvasti syksyn 2013 aikana halunnut metadoniannoksen nostamista ja kieltäytyi veripitoisuuden mittauksesta. Myöhemmin potilas suostui verikokeeseen mutta arvo oli poikkeavan matala. Tämä tarkoittaa yleensä sitä, että potilas on luovuttanut tai kaupannut metadonin toiselle vangille. Tämän takia pyydettiin huumeeseuloja, joista potilas kieltäytyi. Lääkäri määräsi 26.11.2013, että potilaalle ei anneta metadonia niin kauan kuin hän kieltäytyy huumeeseulasta.

3.3.4

Kannanotto

Laillisuusvalvonnassa on hoitosopimusta pidetty apuvälineenä, jolla ei ole välittömiä oikeudellisia vaikutuksia. Hoitosopimus voi kuitenkin ilmaista, millaisin edellytyksin hoitava taho pitää hoitoa lääketieteellisesti perusteltuna. Terveydenhuollon lainsäädäntöön kuuluvana yleisenä periaatteena on, että potilaan hoitoa ei voi lopettaa rangaistuksena hänen käyttäytymisestään. Siten potilaan hoidon lopettamista vastoin hänen tahtoaan ei voida perustella pelkästään sillä, että hän ei ole noudattanut hoitosopimusta. Sen sijaan hoitosopimuksen rikkominen voi antaa hoitavalle taholle aihetta harkita, voidaanko hoitoa jatkaa yhteisymmärryksessä potilaan kanssa lääketieteellisesti hyväksyttävällä tavalla.

Vangin korvaushoidon lopettamista koskevassa oikeusasiamiehen ratkaisussa (1047/4/12) todetaan mm. seuraavaa:

”Hoitosopimuksessa on näkemykseni mukaan todellisuudessa kysymys terveydenhuollon toimintayksikön asettamista ehdoista hoidon antamiselle eikä niinkään aidosta sopimuksesta, johon potilaalla olisi mahdollista vaikuttaa. Hoitosopimuksen käyttäminen on kuitenkin mahdollista ja eräissä tilanteissa myös hyödyllistä, kunhan huolehditaan siitä, että potilas ymmärtää, mihin hän sen allekirjoittamalla sitoutuu”.

Kantelukirjoituksen perusteella ei voi mielestäni päätellä, että kantelijalla ei olisi tietoa hoitosopimuksensa sisällöstä. Hoitosopimuksen mukaan huumeiden oheiskäyttö tai lääkityksen vilpillinen käyttö, esim. luovuttaminen toiselle vangille, johtavat aina arvioon hoidon lopettamisesta. Hoitosopimuksessa kantelija on lisäksi antanut terveydenhuollolle oikeuden ilmoittaa vilppiepäilyistä valvontahenkilökunnalle.

Totean, että saadun selvityksen mukaan korvaushoidon lopettamisesta on päättänyt hoitava lääkäri, eikä rikosseuraamusesimies. Käsitykseni mukaan 26.11.2013 tapahtumilla ei ole ollut ratkaisevaa merkitystä hoidon lopettamiselle, koska selvityksen mukaan kantelija on suostunut

testaukseen seuraavana päivänä. Lääkäri on kaiken käytettävissään olleen tiedon perusteella arvioinut, onko hoito enää turvallista (epäily mahdollisesta oheiskäytöstä) tai lääketieteellisesti perusteltua (luovuttaminen muille). Selvityksen perusteella en voi todeta, että korvaushoidon lopettaminen olisi tehty ilman asianmukaista perustetta.

Käytettävissäni olevista potilasasiakirjoista ei ilmene selvästi, onko potilaan kanssa keskusteltu hoidon lopettamisesta ja siihen johtaneista syistä siinä vaiheessa kun hoito on päätetty lopettaa. Totean kuitenkin yleisellä tasolla, että korvaushoidon lopettaminen on sellainen hoitoon liittyvä merkityksellinen seikka, josta potilaalle on annettava selvitys potilaslain 5 §:n mukaisesti ja josta potilasta olisi potilaslain 6 §:n perusteella aiheellista kuulla. Saatan tämän käsitykseni terveydenhuoltoyksikön johtavan ylilääkärin tietoon ja otettavaksi huomioon terveydenhuoltoyksikön työntekijöiden koulutuksessa.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.1.3 esittämäni käsityksen menettelyn epäasianmukaisuudesta ja kohdassa 3.2.2 esittämäni käsityksen rekisterimerkinnän virheellisyydestä rikosseuraamusesimiehen tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Saatan edellä kohdassa 3.1.3 esittämäni työnantajan velvollisuudesta puuttua lainvastaisiin tai virheellisiin menettelytapoihin vankilan johtajan tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestä.

Saatan edellä kohdassa 3.3.4 esittämäni potilaan tiedonsaanti- ja itsemääräämisoikeudesta terveydenhuoltoyksikön johtavan ylilääkärin tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.